

Beste Rudolf,

[Eenrum, 16 december 2019]

Na het vergelijken van Wout Buitelaars en Ad van Liempts Maliebaanboeken, en na navraag bij Wout Buitelaar en de uitgever van Matrijs, zou ik je met klem willen aanraden het hoofdstuk over de Maliebaanboeken uit nieuwe drukken *Plagiaat en nivellering* te schrappen.

Na het Volkskrantartikel d.d. 30 oktober en herlezing van wat Bas Kromhout eerder op Twitter opmerkte, besloot ik beide boeken aan te schaffen om meer duidelijkheid te krijgen over wat er nu echt aan de hand was.

1. Ik zie vooral heel veel verschillen.

2. Er is geen sprake van pionofferplagiaat.

Van Liempt noemt Wout Buitelaars boek al in de eerste regel, tweede zin, van de inleiding (zie bijlage, screenshot van e-bookversie van Van Liempts boek). Alleen daarom al kan je m.i. niet spreken van een pionofferplagiaat. Je zou het een koninginnenofferplagiaat kunnen noemen (maar dan is het welbeschouwd geen plagiaat meer)

Screenshot Van Liempts inleiding, e-bookversie.

3. Ik heb geen enkel bewijs kunnen vinden dat van Van Liempts *Maliebaan* vijf drukken verschenen zijn, zoals in *Plagiaat en nivellering* op blz. 25 geschreven staat.

In de KB-catalogus geen enkel spoor van herdrukken. Bij boekwinkeltjes.nl zijn alleen drie exemplaren van de eerste druk verkrijgbaar, en vrij prijzig. Dat wijst erop dat er geen 2de, 3de, 4de of 5de druk bestaat.

4. Buitelaars boek stamt uit 2008. Van Liempts boek uit 2015. In de tussenliggende periode zijn meerdere boeken verschenen, waarin de Maliebaan een kleinere of grotere rol speelt. Deze werken:

Pauline Broekema. *Het Boschhuis. Kroniek van een familie*. Amsterdam, 2014.

Frits Broeyer. *Het Utrechtse universitaire verzet. Heb je Kafka gelezen? 1940-1945*. Utrecht, 2014.

Bert Bukman. *Anton. Mussert en de NSB. Opkomst en ondergang van een populist*. Meulenhoff, Amsterdam, 2013. 335p.

Bas Kromhout. *De voorman. Henk Feldmeijer en de Nederlandse SS*. Atlas Contact, Amsterdam [etc.], 2012. 583p. Tevens proefschrift Rijksuniversiteit Groningen. 2de druk 2012.

Rob van Scheers. *De kleine parade. Een verborgen geschiedenis van Utrecht*, Amsterdam, 2008.

Tessel Pollmann. *Mussert & Co*. Amsterdam, 2012.

W.H. Weenink. *Vrouw achter de troon. Marie-Anne Tellegen 1893-1976*. Amsterdam, 2014

Jeroen Wielaert. *Route '40-'45. Op reis langs het Nederlandse oorlogsverleden*. Utrecht, 2009

Plus vier boeken 'van' Ad van Liempt over de oorlog, waarin óók de Maliebaan voorkomt.

Die in de verantwoording allemaal genoemd worden, en die – zo blijkt uit het notenapparaat, ook duidelijk door Van Liempt gebruikt zijn.

Nu is in een aantal van deze deze boeken óók gebruik gemaakt van Buitelaars boek, dus de reden dat Van Liempt in het notenapparaat maar één keer naar Buitelaar verwijst, kan óók liggen aan het gegeven dat hij de informatie van Buitelaar via de andere boeken tot zich genomen heeft. Niet netjes, maar het gaat hier niet om een wetenschappelijke uitgave. In een populair historisch werkje is zo'n tweedehands bronvermelding niet ongebruikelijk, en auteursrechtelijk (de enige geldende wet in deze) gezien acceptabel.

Van Liempt verwijst opvallend vaak naar Kromhout. Je merkt alleen op dat Kromhout Van Liempts vermeende bedrog niet in de gaten had – maar dat is het echte punt niet.

Van Liempt & Kromhout schuiven elkaar al geruime tijd klussen etc. toe, waarbij ze regelmatig in alle openheid elkaars hielen likken en malkanders handen wassen. Dát is het echte verhaal Kromhout-Van Liempt – een verhaal dat ik zelf heb geprobeerd uit te pluizen, maar ben daarmee gestopt toen ik merkte dat dit alleen goed kan gebeuren met medewerking van tenminste één van hen. Het spreekt voor zich dat geen van beiden aan zo'n reconstructie zou willen meewerken (en ik heb hen dan ook wijselijk niét benaderd).

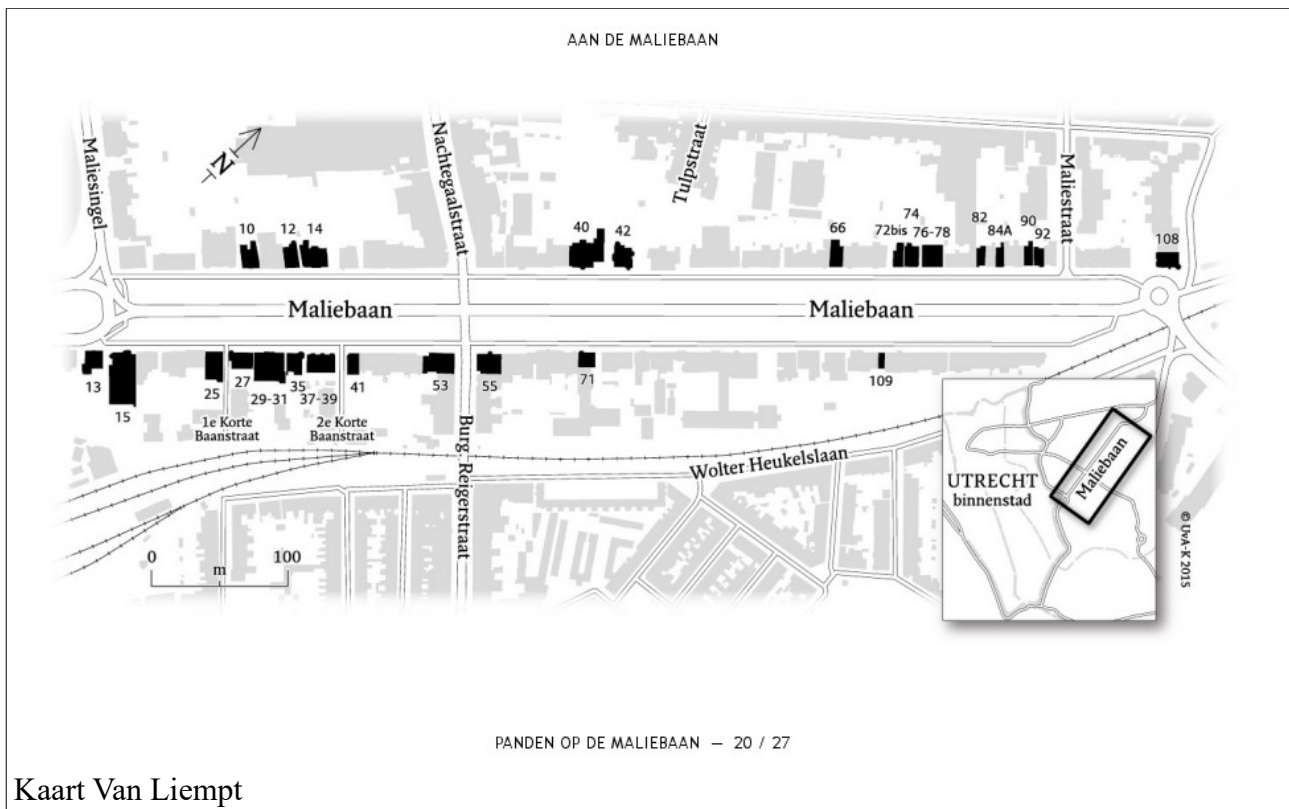
5. De plattegronden zijn overduidelijk verschillend.

Op blz. 27 schrijft je: “Ook de in de boeken afgedrukte plattegronden zijn vrijwel identiek”. Maar als je die plattegrond vergelijkt zie je toch duidelijke verschillen (bij Van Liempt zijn ook de tuinen en achterhuizen ingetekend, bij Buitelaar

niet), en daarbij: natuurlijk zal een plattegronddetail van Utrecht 1940-1945 lijken op willekeurige welke andere plattegrond van hetzelfde stukje Utrecht. Zie volgende illustraties

1. Lepelenburg nr. 101: *Feldgendarmerie*
2. Maliebaan nr. 10: *Grüne Polizei*
3. Maliebaan nr. 66: *Germaanse SS*
4. Maliebaan nr. 72 bis: *'dr. Max' en 'Liesbeth'*
5. Maliebaan nr. 74: *Sicherheitspolizei*
6. Maliebaan nr. 76-78: *NSB-WA Kringhuis*
7. Maliebaan nr. 92: *Abwehr*
8. Maliebaan nr. 15: *Beauftragte Reichskommissar (vanaf 7 mei 1945 BS-kantoor 'Charles')*
9. Maliebaan nr. 35: *NSB-hoofdkantoor*
10. Maliebaan nr. 53: *zender SOE-groep Cieremans*
11. Maliebaan nr. 71: *illegale stencilpost Grund/De Waarheid*
12. Burg. Reigerstraat nr. 30 bis: *Bl-groep Terpstra*
13. Van Limburg Stirumstraat nr. 19: *Bezige Bij - groep Lubberhuizen*
14. Wilhelminapark nr. 63: *Bulletin groep Voûte*
15. Nachtegaalstraat nr. 1: *Vergadercentrum LKP*
16. Schietincident *BS-Wehrmacht 7 mei 1945*
17. Maliebaanstation
18. Prins Hendriklaan nr. 4: *'Kindjeshaven'*

6. Buitelaar was niet de eerste die de oorlogsgeschiedenis van een straat beschreef.

Je beweert in *Plagiaat en nivellering* (blz. 25) dat Buitelaar de eerste was die op de oorlogsgeschiedenis van één straat beschreef. Bij een vluchtige blik in de Koninklijke Bibliotheekcatalogus had ik direct al één eerder boek gevonden (toevalligerwijze over een straat in de stad Groningen – dat dit een dun boekje is, is niet relevant: het bestond vóór Buitelaars boek). En ik ben er vrij zeker van, dat er meer van zulke boeken bestaan.

7. Citaat van uitgeverij Matrijs klopt niet of uitgever distantiëert zich ervan.

Plagiaat en nivellering, blz. 27: “Bij uitgeverij Matrijs was men uiteraard hogelijk verbaasd en sprak men over Van Liempt werk ironisch als ‘een goede vierde editie van Buitelaars boek.’”

Maar de uitgever van Matrijs liet me weten nooit met je gesproken te hebben, en dat hij deze uitspraak dus niet gedaan heeft. Buitelaar zei me dat die uitspraak van hem kwam (en dat had hij ook aan de Volkskrant verteld).

Over Wout Buitelaar: je schreef me eerder dat deze het hoofdstuk had gefiatteerd. Buitelaar schreef mij iets anders. Volgens hem klopte alleen dat hij gezegd had dat hij het boek van Van Liempt ‘een goede vierde editie’ had

genoemd, en dat de rest voor jouw rekening was.

Het is m.i. heel goed mogelijk dat Buitelaar op de een of andere manier door Van Liempt of een van zijn vrindjes onder druk is gezet om iets anders te zeggen, dan wat hij je oorspronkelijk meedeelde. Uit de reactie van de uitgever van de eerste Maliebaan maakte ik op dat hij héél benauwd was in de affaire Van Liempt gezogen te worden: hij wilde verder absoluut niets zeggen. Wat vreemd is voor een uitgever.

Het relevante fragment uit de Volkskrant: “**Maliebaan**

Een andere casus waarnaar critici van Van Liempt steevast verwijzen, is die van de twee boeken over de Utrechtse Maliebaan tijdens de Duitse bezetting. Het eerste, geschreven door emeritus hoogleraar Wout Buitelaar, verscheen in 2008. Het tweede, van de hand van Ad van Liempt, verscheen in 2015. Die volgorde rechtvaardigt volgens de critici al de verdenking dat hij uit ouder werk heeft geput. Dat klopt in zoverre dat Van Liempt al in zijn voorwoord verwijst naar eerdere publicaties over de Maliebaan, al in de eerste zin naar *Panden die verhalen* van Wout Buitelaar. ‘Maar verder hebben beide boeken weinig met elkaar gemeen’, zegt Van Liempt.

Volgens Buitelaar – ‘Ik behoor niet tot het pro- of anti-Van Liempt kamp’ – zijn er uiteraard inhoudelijke overeenkomsten tussen twee boeken over dezelfde straat. Het boek van Van Liempt voegt inhoudelijk niet veel toe aan het zijne, maar is er evenmin een aftreksel van. ‘Qua vorm verschillen zij nogal van elkaar. Ik heb gekozen voor een thematische benadering, hij voor een chronologische.’ Een slachtoffer van Van Liempt, zoals hij door diens critici wordt genoemd, voelt Buitelaar zich niet. Evenmin heeft Van Liempt hem met zijn boek overvallen. ‘Hij heeft mij tevoren over zijn plannen geïnformeerd. Dat ik zijn boek ooit een vierde druk heb genoemd van mijn eigen boek, was een ondeugende grap. Geen verwijt aan Ad van Liempt.’

Sander van Walsum. Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de kritiek vandaan? *De Volkskrant*, 30 oktober 2019).

Dit hele artikel is een verhaal apart, maar goed. Ik vrees dat je met het Maliebaanverhaal een grote vergissing heeft gemaakt. Je had je m.i. a. moeten vergewissen dat wat je beweert klopt, b. je had zich moeten vergewissen van de 100% steun van Buitelaar, en c. het anders beter kunnen schrappen.¹

Want precies dit hoofdstuk is al door medestanders van Van Liempt aangegrepen om *Plagiaat en nivellering* onderuit te halen. Precies zoals gebeurde na de publicatie van Frits Barends aanklacht in *Het Parool*. Er zat één

¹ Kill your darlings, heet dat. Gezegde in gebruik bij tv-makers, die tot hun spijt bij het monteren ontdekken dat de mooiste shots uiteindelijk onbruikbaar zijn. Ik snap het wel: door het Maliebaan-verhaal, je verteld door een voormalig Maliebaanbewoner, raakte je geïnteresseerd in wat we nu kennen als de affaire Van Liempt. Maar juist dit verhaal is op plagiaatgebied niet hard te maken.

aantoonbaar foutje in², en voila: dat was voor Frank van Kolfschooten en *Villamedia* genoeg om het hele goed doorwrochte betoog van tafel te vegen.

Ik hoop dat je door de aangestipte zaken inziet dat je in een eventuele herdruk het Maliebaanhoofdstuk beter kan vervangen door een andere casus. Er zijn legio betere voorbeelden voorhanden.

(...)

Met hartelijke groet,

Bart

[naschrift 29 juni 2022: in deze kopie zijn wat taalfouten gecorrigeerd. Waar (...) staat verwees ik naar inmiddels verwijderde publicaties]

---

² Frits Barend schreef dat Margot van Kooten, Van Liempts medeauteur van het Rode Kruisboek, niet met naam in een radio-uitzending genoemd werd. Dat werd ze wel, maar niet door Van Liempt; door de presentatrice.